

Handläggare: Berit Logren-Berg
Telefon: 08-508 01 811

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Transfetter i livsmedel som köps in till stadens verksamheter

Remiss från kommunstyrelsen av motion 2009:28 (KS-dnr 303-1613/2009)

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Gunilla Davidsson
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

I motionen föreslår Stefan Nilsson (mp) att de livsmedel som köps in till stadens verksamheter inte ska innehålla skadliga transfetter. Dessa har blivit alltmer uppmärksammade då dessa fetter ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

Inom Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning köper förskolan, äldreomsorgen, omsorgen om personer med funktionsnedsättning in livsmedel från de av staden gemensamt upphandlade leverantörer. I avtalen finns inga krav om att livsmedlen ska vara fria från skadliga transfetter. Kökspersonalen har kunskap om hälsoriskerna och försöker undvika livsmedel som innehåller transfetter. Förvaltningen har inget att erinra mot motionärens förslag. Det bör åtminstone framgå om och i vilken utsträckning en produkt innehåller transfetter. Den ökade kunskapen och medvetenheten om de skadliga transfetterna torde innebära att användningen av dessa på sikt kommer att minska.

Bilaga: Motion (2009:28) av Stefan Nilsson (mp) om att de livsmedel som köps in till stadens verksamheter inte ska innehålla transfetter.

Remissen

Stefan Nilsson (mp) har väckt en motion (2009:28) om transfetter i livsmedel som staden köper in. Kommunstyrelsen har remitterat motionen för yttrande senast den 20 december 2009 till stadsdelsnämnderna i Rinkeby-Kista, Älvsjö och Skärholmen samt till miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Förvaltningens förslag till remissvar har beretts inom verksamhetsområdena förskola, äldreomsorg respektive omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Motionen

Stefan Nilsson (mp) föreslår i sin motion att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad ska kräva av sina leverantörer att de livsmedel som köps in till stadens verksamheter inte ska innehålla skadliga transfetter. Stefan Nilsson anger att problemen med industriellt framställda transfetter i livsmedel under de senaste åren har blivit alltmer uppmärksammade, då dessa fetter ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Transfetter är delvis härdade omättade fettsyror som både höjer det så kallade onda kolesterolet (LDL) och sänker det goda kolesterolet (HDL). De naturliga transfetter som finns i smör och annat animaliskt fett påverkar inte risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

I motionen framhålls att Stockholms stad är en stor upphandlare av livsmedel till förskolor, skolor, äldreomsorg, omsorg om personer med funktionshinder och andra verksamheter. Stockholms stad kan, enligt motionären, genom sin storlek som upphandlare ställa krav på sina leverantörer att de livsmedel som levereras är fria från industriellt framställda transfetter. Motionären uppger att exempelvis Solna och Södertälje har ställt sådana krav vid upphandling av skolmat.

Förvaltningens synpunkter

Enligt Livsmedelsverket ska det framgå av ingrediensförteckningen om en produkt innehåller härdat fett. Däremot finns det inget krav på att tillverkaren måste ange om fett är delvis härdat eller fullhärdat. Beteckningen ”delvis härdat fett” innebär att det kan ingå transfett av varierande mängd. Fullhärdat fett, det vill säga fett som har härdats fullt ut, innehåller inte transfett. Sverige har valt att inte lagstifta om mängden industriellt framställda transfetter. Livsmedelsverket har istället fört diskussioner med livsmedelsindustrin om möjligheten att välja fettråvaror med en högre andel omättat fett eller att minska fettinnehållet. Mängden transfett har i svenska livsmedel sjunkit sedan mitten av 1990-talet.

Inom stadsdelsområdets *förskolor* serveras frukost, lunch och mellanmål. Livsmedlen köps in av upphandlade leverantörer. I upphandlingsavtalen finns inga krav ställda om att de levererade livsmedlen inte ska innehålla transfetter. Kökspersonalen vid förskolorna har samtliga någon form av köksutbildning. Det borgar för att maten som serveras är omväxlande och näringsriktig. Medvetenheten hos kökspersonalen är stor om de hälsorisker som transfetter kan utgöra. De undviker därför att köpa in livsmedel som är kända för att innehålla transfetter. Det är dock inte möjligt att garantera att livsmedlen är helt utan transfetter, eftersom innehållsdeklarationerna ofta är småstilta och på andra sätt svåra att tyda. Dessutom kan det framgå av innehållsdeklarationen att livsmedlet innehåller härdat eller delvis härdat fett utan att mängden är angiven.

Inom stadsdelsområdets *äldreomsorgs verksamhet* tillagas ingen mat. Externa leverantörer levererar lunch- och middagsmål till äldre inom vård- och omsorgsboendena. Några krav vad avser transfetter var inte aktuellt att ställa när denna kostupphandling genomfördes. Vid kontakt med leverantörerna av maten till äldreomsorgen har dessa framhållit att de är medvetna om problemet med transfetter, vilket de också hävdar att de uppmärksammar vid inköp av råvaror.

Livsmedel till de enklare frukost- och mellanmål som serveras inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden inhandlas från företag som är upphandlade av staden centralt. Inte heller i denna upphandling har krav ställts avseende transfetter.

Inom *omsorgen om personer med funktionsnedsättning* tillagas mat inom den dagliga verksamheten. Kocken inom den dagliga verksamheten framhåller att man är medveten om problemet med det härdade fettets skadliga hälsoeffekter, men konstaterar att man för närvarande inte har en helt klar bild över vilka produkter som innehåller transfetter. Den dagliga verksamheten pekar på att insikten om transfetternas skadliga inverkan glädjande nog har medfört att ett antal producenter slutat med transfetter i sina produkter.

Förvaltningen har inget att erinra mot motionärens förslag om att staden i kommande upphandlingar kräver av leverantörerna att skadliga transfetter inte ska finnas i de livsmedel som köps in till stadens verksamheter. Det bör åtminstone framgå om och i vilken utsträckning en produkt innehåller transfetter. Den ökade kunskapen och medvetenheten om de skadliga transfetterna torde innebära att användningen av dessa på sikt kommer att minska.
